

Струка (назив):		МАШИНСТВО И ОБРАДА МЕТАЛА		
Занимање (назив):		Техничар мехатронике		
Предмет (назив):		ХИДАРУЛИКА И ПНЕУМАТИКА		
Опис (предмета):		Стручно-теоријски предмет		
Модул (наслов):		ХИДРАУЛИКА И ПНЕУМАТИКА		
Датум:	2021. године	Шифра:	Редни број:	01
Сврха				
Садржаји који се изучавају у модулу омогућавају ученицима да стекну основна знања из законитости хидраулике и пнеуматике, те примјеном тих законитости у пракси.				
Специјални захтјеви / Предуслови				
Познавање градива из предмета: <ul style="list-style-type: none"> - Механика I разред, - Физика I разред - Математика				
Циљеви				
Овај модул оспособљава ученике да: <ul style="list-style-type: none"> - препознају и рјешавају основне проблеме из кинематике, - препознају и рјешавају основне проблеме везане за механизме, - примјене стечена знања у пракси, - развије код ученика смисао за тачност, прецизност и одговоран однос према раду				
Теме				
<div>1. Хидраулика</div> <div>2. Пнеуматика</div>				
Тема	Исходи учења			Смјернице за наставнике
	Знања	Вјештине	Личне компетенције	
	Ученик је способан да:			
1. Хидраулика	<ul style="list-style-type: none"> - дефинише појам хидраулике - дефинише улогу, својства радне текућине у хидрауличком систему, те особине које треба задовољити, - наброји системе за пренос енергије,	<ul style="list-style-type: none"> - препозна примјену хидраулике у пракси - рјешава задатке везане за хидростатику - кориси уређаје за мјерење притиска - користи уређаје за мјерење протока	<ul style="list-style-type: none"> - савјесно, одговорно, уредно и правовремено обавља повјерене послове, - ефикасно планира и организује вријеме, - испољи позитиван однос према значају спровођења прописа и	Наставник ће: <ul style="list-style-type: none"> - припремити презентације - користи анимације за објашњење закона везаних за течности - бирати задатке из праксе

	<ul style="list-style-type: none"> - наброји предности и недостатке хидрауличких система, - дефинише подјелу и примјену хидраулике, - објасни физичка својства течности, - дефинише појам притиска и познаје јединицу SI система за његово мјерење - дефинише «Паскалов закон» - дефинише притисак течности на равне и криве површине - објасни шта су спојени судови и која су њихова својства - објасни потисак и пливање тијела - наведе уређаје за мјерење притиска и објасни принцип њиховог рада - дефинише врсте кретања течности, - дефинише основне појмове струјања течности, - упореди ламинарно и турбулентно струјање течности и објасни Рејнолдсов број, - дефинише појам протока и зна како се исказује, - наброји уређаје за мјерење протока и 	<ul style="list-style-type: none"> - рјешава задатке везане за хидродинамику - 	<p>стандарда који су важни за његов рад,</p> <ul style="list-style-type: none"> - покаже љубазност, комуникативност, ненаметљивост и флексибилност у односу према сарадницима, - одговорно рјешава проблеме у раду, прилагођава се промјенама у раду и изражава спремност на тимски рад, - испољи позитиван однос према професионално - етичким нормама и вриједностима, - испољи иницијативу и предузимљивост, - покаже добру моторичку координацију, има добар слух и вид, - испољава одличну способност за разумијевање сложених технолошких структура, система, цртежа и информација, - испољава способност самосталног рјешавања проблема и самосталност у раду. 	
--	--	--	--	--

	<p>објасни принцип њиховог рада,</p> <ul style="list-style-type: none"> - изведе једначину континуитета, - објасни бернулијеву једначину за савршену и реалну течност, - наброји хидрауличке отпоре струјања течности, - дефинише хидраулички удар, објасни како настаје и како се ублажава, - објасни кавитацију, - опише истицање течности кроз отворе и наглавке, - дефинише закон промјене количине кретања 			
2. Пнеуматика	<ul style="list-style-type: none"> - дефинише појам пнеуматике, - објасни подјелу пнеуматике и примјену пнеуматике, - дефинише предности и недостатке гаса под притиском као управљачког медија, - наведе и објасни физичка својства гасова, - дефинише величине стања гаса, - дефинише гасне законе, - дефинише експлозију и компресију ваздуха, 	<ul style="list-style-type: none"> - рјешава задатке везане за гасне законе. 		<p>Наставник ће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - припремити презентације - користи анимације за објашњење закона везаних за течности - бирати задатке из праксе

	<ul style="list-style-type: none"> - објасни шта је влажност ваздуха - дефинише како се штите пнеуматски системи од влаге, 			
Интеграција				
<ul style="list-style-type: none"> - Физика - Механика - Мјерна техника 				
Извори				
<ul style="list-style-type: none"> - Уџбеник који је одобрило Министарство просвјете и културе Републике Српске, - Друга стручна и теоријска литература, - Презентације - Зидне слике - Узорци 				
Оцјењивање				
<p>Оцјењивање се врши у складу са Законом о средњем образовању и васпитању и Правилником о оцјењивању ученика у настави и полагању испита у средњој школи. О техникама и критеријима оцјењивања ученике треба упознати на почетку изучавања модула.</p>				

Струка (назив):		МАШИНСТВО И ОБРАДА МЕТАЛА		
Занимање (назив):		Техничар мехатронике		
Предмет (назив):		ХИДАРУЛИКА И ПНЕУМАТИКА		
Опис (предмета):		Стручно-теоријски предмет		
Модул (наслов):		ХИДРАУЛИЧКИ СИСТЕМИ		
Датум:	2021. године	Шифра:	Редни број:	02
Сврха				
Садржаји који се изучавају у модулу омогућавају ученицима да стекну основна знања о хидрауличким системима, њиховој намјени, бирању и приказивању помоћу симбола				
Специјални захтјеви / Предуслови				
Познавање градива из предмета: <ul style="list-style-type: none"> - Механика I разред, - Физика I разред - Математика				
Циљеви				
Овај модул има циљеве да: <ul style="list-style-type: none"> - упознати ученика са врстама, изведбама и примјенама хидрауличких система, укључујући елементе и симболе, - омогући ученику примјену стечених знања код избора и кориштења основних компоненти хидрауличких система - ученици примјењују симболе хидрауличких компоненти у функционалним шемема, - ученик, у контексту хидраулике, повеже стечена знања из дијела машинства, аутоматизације, електротехнике и роботике. - развије код ученика смисао за тачност, прецизност и одговоран однос према раду. - ученици користи литературу и рачунаре				
У контексту пнеуматике и хидраулике повезати стечена знања из диела машинства, аутоматизације, електротехнике и роботике.				
Теме				
<div>1. Хидростатске машине</div> <div>2. Цилиндри</div> <div>3. Регулацијски уређаји</div> <div>4. Помоћни уређаји</div>				
Тема	Исходи учења			Смјернице за наставнике
	Знања	Вјештине	Личне компетенције	
	Ученик је способан да:			

1. Хидростатске машине	<ul style="list-style-type: none"> - дефинише појам хидростатских преносника, - дефинише принцип рада пумпи и хидромотора, - дефинише проток, степен искориштења и погонску снагу на вратилу пумпи и хидромотора, - дефинише подјелу хидростатских машина, - дефинише конструкцијске карактеристике и начине рада хидростатичких машина, 	<ul style="list-style-type: none"> - препозна и изабере пумпу и хидромотор, - израчуна проток, степен искориштења и погонску снагу пумпе, - препозна и изабере хидростатску машину, 	<ul style="list-style-type: none"> - савјесно, одговорно, уредно и правовремено обавља повјерене послове, - ефикасно планира и организује вријеме, - испољи позитиван однос према значају спровођења прописа и стандарда који су важни за његов рад, - покаже љубазност, комуникативност, ненаметљивост и флексибилност у односу према сарадницима, - одговорно рјешава проблеме у раду, прилагођава се промјенама у раду и изражава спремност на тимски рад, - испољи позитиван однос према професионално - етичким нормама и вриједностима, 	Наставник ће: <ul style="list-style-type: none"> - припремити презентације - користити анимације за објашњење рада хидростатских машина - бирати задатке из праксе
2. Цилиндри	<ul style="list-style-type: none"> - дефинише подјелу хидрауличких цилиндара, - наброји главне дијелове, објасни принцип рада и својства хидрауличких радних цилиндара, 	<ul style="list-style-type: none"> - изабере одговарајући хидраулички цилиндар, 	<ul style="list-style-type: none"> - испољи позитиван однос према професионално - етичким нормама и вриједностима, 	Наставник ће: <ul style="list-style-type: none"> - припремити презентације - користити анимације за објашњење рада хидрауличких цилиндара, - користити хидрауличке цилиндаре
3. Регулацијски уређаји	<ul style="list-style-type: none"> - дефинише функцију и подјелу регулацијских уређаја - дефинише функцију и подјелу разводних вентила, - опише принцип рада разводних вентила, - приказује симболичко означавање разводника, 	<ul style="list-style-type: none"> - изабере регулацијски уређај према функцији - приказује регулацијске уређаје помоћу симбола 	<ul style="list-style-type: none"> - испољи иницијативу и предузимљивост, - показује добру радну спретност, моторичку координацију, има добар слух и вид, - испољава одличну способност за разумијевање сложених технолошких структура, 	Наставник ће: <ul style="list-style-type: none"> - припремити презентације - користити анимације за објашњење рада регулацијских уређаја, - наставник ће користити регулацијске уређаје, - припреми шеме пријера употребе регулацијских уређаја,

	<ul style="list-style-type: none"> - дефинише подјелу и функцију вентила за притисак - дефинише намјену и функцију регулатора притиска, - наведе врсту пригушних вентила и њихово симболичко означавање - објасне начин рада двограног и трограног вентила за регуцију протока, - дефинише намјену раздјелника протока - дефинише приказивање регулацијских уређаја помоћу симбола 		<p>система, цртежа и информација,</p> <ul style="list-style-type: none"> - испољава способност самосталног рјешавања проблема и самосталност у раду. 	
4. Помоћни уређаји	<ul style="list-style-type: none"> - објасни шта су пречистачи и како се дијеле, - дефинише намјену и подјелу филтера према финоћи пречишћавања, - дефинише карактеристике филтера, - наброји главне дијелове и објасни принцип рада повратног филтера, - опише уградњу филтера у хидраулички систем - објасни шта су резервоари, наброји главне дијелове, - објасни намјену уређаја за хлађење и загријавање, 	<ul style="list-style-type: none"> - изабере помоћне урерђаје према функцији хидрауличког система 		<p>Наставник ће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - припремити презентације - користи анимације за објашњење рада помоћних уређаја,

	<ul style="list-style-type: none"> - дефинише намјену, подјелу и функцију хидрауличкх акумулатора, - објасни принцип рада хидрауличког акумулатора, - опише гасни клипни и мембрански акумулатор, - објасни шта су везивни елементи и како се дијеле, - опише цјевоводе и цревоводе, - објасни шта су заптивке и наброји материјале за израду заптивки, - објасни заптивање покретних и непокретних спојева 			
Интеграција				
<ul style="list-style-type: none"> - Мехничка механика - Физика - Мјерна техника 				
Извори				
<ul style="list-style-type: none"> - Уџбеник који је одобрило Министарство просвјете и културе Републике Српске, - Друга стручна и теоријска литература, - Презентације - Зидне слике - Узорци 				
Оцјењивање				
Оцјењивање се врши у складу са Законом о средњем образовању и васпитању и Правилником о оцјењивању ученика у настави и полагању испита у средњој школи. О техникама и критеријима оцјењивања ученике треба упознати на почетку изучавања модула.				

Струка (назив):		МАШИНСТВО И ОБРАДА МЕТАЛА		
Занимање (назив):		Техничар мехатронике		
Предмет (назив):		ХИДАРУЛИКА И ПНЕУМАТИКА		
Опис (предмета):		Стручно-теоријски предмет		
Модул (наслов):		ПНЕУМАТСКИ СИСТЕМИ		
Датум:	2021. године	Шифра:	Редни број:	03
Сврха				
Садржаји који се изучавају у модулу омогућавају ученицима да стекну основна знања о пнеуматским системима, њиховој намјени, уградњи и приказивању помоћу симбола.				
Специјални захтјеви / Предуслови				
Познавање градива из предмета: <ul style="list-style-type: none"> - Механика I разред, - Физика I разред - Математика				
Циљеви				
Овај модул има циљеве да: <ul style="list-style-type: none"> - упознати ученика са врстама, изведбама и примјенама пнеуматских система, укључујући елементе и симболе, - омогући ученику примјену стечених знања код избора и кориштења основних компоненти пнеуматских система - ученици примјењују симболе пнеуматских компоненти у функционалним шемема, - ученик, у контексту пнеуматике, повеже стечена знања из дијела машинства, аутоматизације, електротехнике и роботике. - развије код ученика смисао за тачност, прецизност и одговоран однос према раду. - ученици користи литературу и рачунаре				
Теме				
<ul style="list-style-type: none"> 1. Производња и дистрибуција ваздуха под притиском 2. Пнеуматски елементи 3. Пнеумо-хидраулички елементи 4. Пнеуматски управљачки елементи				
Тема	Исходи учења			Смјернице за наставнике
	Знања	Вјештине	Личне компетенције	
	Ученик је способан да:			
1. Производња и дистрибуција	- навести елементе системе за производњу	- изабере елементе за дистрибуцију ваздуха под притиском,	- савјесно, одговорно, уредно и правовремено	Наставник ће: <ul style="list-style-type: none"> - припремити презентације

ваздуха под притиском	и дистрибуцију ваздуха под притиском, - дефинише намјену и подјелу компресора - објасни принцип рада једностепеног и вишестепеностог клипног компресора, једнорадног и дворадног компресора, мембранског, ламеластог компресора, - опише регулацију рада компресора, - дефинише разлог сушења ваздуха и наведе подјелу начина сушења ваздуха, опише начине сушења ваздуха, - дефинише улогу резервоара ваздуха, - дефинише разлоге припреме ваздуха под притиском, - наведе елементе који припремају ваздух за рад, - опише улогу и принципе рада филтера, регулатора притиска и науљивача, - наведе матерјале од којих се изарађују цјевоводи и прикључци,		обавља повјерене послове, - ефикасно планира и организује вријеме, - испољи позитиван однос према значају спровођења прописа и стандарда који су важни за његов рад, - буде љубазан, комуникативан, ненаметљив и флексибилан у односу према сарадницима, - одговорно рјешава проблеме у раду, прилагођава се промјенама у раду и изражава спремност на тимски рад, - испољи позитиван однос према професионално - етичким нормама и вриједностима, - испољи иницијативу и предузимљивост, - показује добру радну спретност, моторичку координацију, има добар слух и вид, - испољава одличну способност за разумијевање сложених технолошких структура, система, цртежа и информација,	- користити анимације за објашњење рада уређаја за дистрибуцију ваздуха под притиском,
2. Пнеуматски елементи	- наведе подјелу пнеуматских елемената, - дефинише улогу пнеуматских извршних	- изабере пнеуматске елементе,		Наставник ће: - припремити презентације - користити анимације за објашњење рада пнеуматских елемената,

	<p>елемената(актуатора) у пнеуматском систему,</p> <ul style="list-style-type: none"> - дефинише подјелу, намјену и принцип рада цилиндара (стандардних и специјалних) - дефинише подјелу, намјену и принцип рада ротацијских цилиндара - дефинише подјелу, намјену и принцип рада ротационих мотора, - дефинише симболе за означавање пнеуматских елемената, 	<ul style="list-style-type: none"> - користи симболе за означавање пнеуматских елемената, 	<ul style="list-style-type: none"> - самостално рјешава проблеме и самосталност у раду. 	
3. Пнеумо-хидраулички елементи	<ul style="list-style-type: none"> - дефинише улогу и намјену пнеумо-хидрауличких елемената, - Опише рад пнеумо-хидрауличких елемената 	<ul style="list-style-type: none"> - изабере пнеумо-хидрауличке елементе, 		<p>Наставник ће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - припремити презентације - користити анимације за објашњење рада пнеумо-хидрауличких елемената,
4. Пнеуматски управљачки елементи	<ul style="list-style-type: none"> - дефинисати појам и функцију пнеуматских управљачких елемената, - дефинише управљачки ланац, - дефинише подјелу и функцију различитих врста вентила - дефинише појам вакумског уређаја-ејектора и опише рад, - дефинише улогу и врсте пнеуматских безконтактних сензора, 	<ul style="list-style-type: none"> - анализира шеме пнеуматског управљања 		<p>Наставник ће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - припремити презентације - користити једноставне примјере сложености стезања комада. пребацивања скретнице,

	<ul style="list-style-type: none"> - дефинише намјену пенуматске бране, - дефинише намјену магнетски активираног прекидача, - дефинише намјену пнеуматског индикатора - представи пнеуматске елементе симболима 			
Интеграција				
<ul style="list-style-type: none"> - Механика - Физика - Мјерна техника 				
Извори				
<ul style="list-style-type: none"> - Уџбеник који је одобрило Министарство просвјете и културе Републике Српске, - Друга стручна и теоријска литература, - Презентације - Зидне слике - Узорци 				
Оцјењивање				
Оцјењивање се врши у складу са Законом о средњем образовању и васпитању и Правилником о оцјењивању ученика у настави и полагању испита у средњој школи. О техникама и критеријима оцјењивања ученике треба упознати на почетку изучавања модула.				